

Asimismo del Sr. Gil, de Madrid, se adquirieron varias monedas ibéricas, y de otros, libros y diversos objetos.

Merece por su procedencia párrafo aparte un tronco de estatua femenina de tamaño natural encontrado en Besalú, entre los cimientos de la destruída iglesia de Santa María (Fig. 29.) La estatua, á la que faltan la cabeza y parte de los brazos, representaba una mujer vestida con una larga túnica á modo de estola y envuelta en un manto de artísticos pliegues. Es de tamaño natural y está tallada en una especie de alabastro yesoso tosco, que se encuentra en la cercana montaña de la Mare de Deu del Mont, de muy escasa consistencia, y como obra del país es bastante descuidada y al parecer de muy baja época del imperio romano. Junto con ella se hallaron tegulas planas y un fragmento de inscripción.

O Dignos son también de mencionarse un capitel de la primitiva iglesia de Santa Lucía, antes Basilica de Santa Eulalia de Mérida, que hoy existe arruinada, cuyo capitel de época quizás visigótica, fué regalado por el Sr. propietario de las ruinas.

IP I
LLAN
VS
Fragmento
inscripción
Besalú

El celoso y entusiasta señor Secretario de la Comisión de Monumentos, D. Manuel Almeda, ha depositado en las colecciones del Museo, una cruz del Sitio de Gerona, con su diploma original y un importantísimo plano de la plaza de Gerona y sus defensas en la época del sitio de 1809, que parece ser obra original de D. Guillermo Nunalí, jefe de los ingenieros que dirigieron la defensa de la plaza.

Adquisicions del Museo episcopal de Vich

D'una nota publicada pel nostre estimat amic Mossen J. Gudiol, n'extractem els següents paragrafs:

«Dos aconteixements han fet memorable per nostre Museu l'any de 1908. La visita del Rey y la concessió d'una subvenció de 2,500 pessetas per la Diputació Provincial de Barcelona. An això afegeixishi que si no en nombre, en qualitat, els objectes adquirits y ingressats en les colleccions arqueològiques han donat un bon contingent, tot lo qual fa que tinguem de esmentar com una anyada feliç la que acaba de transcórrer.

En primer lloch citaré un curiosíssim frontal d'altar, de fusta tallada y ab aplicacions de pasta de guix. Al mig té una auriola apuntada, dins la que antigament hi ressaltaria en relleu la representació de Jesús mestre o la Mare de Deu, vegentse al voltant de la auriola els símbols dels Evangelistes tallats en relleu en la massa de fusta de que està fet el frontal. Als costats d'aquestes imatges hi ha dues files superposades de dobles arquacions igualment fetes a posta per contenir figures, avuy no conservades. Enquadra tot això un marc ab restes de ornamentació formant una serpentina y perlejats. Se tracta d'un curiosíssim exemplar del segle XIII^e, d'una època en que les tradicions romàniques encara estaven en vigor, donant la disposició dels superbs *antependia* de metall preciós o d'aram daurat y esmaltat a la faisó llemosina; essent digne d'estima per nosaltres, ab tot y son poch lloable estat de conservació, puig que ab el frontal esculpturat que tenim procedent de Ripoll s'hi forma una serie ben interessant pels estudiosos.

Altre frontal va adquirirse, tot llis, pero enriquit ab pintures en que s'hi representa la Verge-Mare y quatre escenes referents a la Nativitat del seu Fill. Un march decorat ab una serpentina de dibuix ingenu ocupa 'l parament dividit en tres parts. En la central hi ha la representació de María ab son Fill a la falda, sentada en càtedra d'alt respall y ab asiento cubert per gros y pompós coixí. La Verge vesteix ample mantell desde 'l cap y túnica, lluint el Nen iguals peces d'indumentaria. Darrera d'ells dos angels aguanten un florejat drap o bancal. El grupo de Mare y Fillet està tractat com volent expressar la amorosa conversa sostinguda entre 'ls dos, com si 'l Nen se complagués en el ram de tres roses que María aguanta ab sa esquerra. Als costats d'aquesta representació de la *Deipara* hi ha superposades dues escenes, que ja he indicat, completant la significació central de la maternitat divina de María. En la superior de la part dreta hi ha l'Anunciació que, recordant les explicacions dels evangelis apòcrifs, té lloch en el pati de la casa aon habitava María. Al dessota hi ha l'escena del Naixement de Jesús, qui està sota un cobert de fusta y palla dins d'una menjadora alçada per dos soports, contemplant la Mare y les dues llevadores de que 'ns parlen els apòcrifs a que ja he fet referencia. A l'altre costat hi ha pintada la representació dels Tres Reys demanant a Herodes noticies sobre el lloch aon havia tingut lloch la naixensa de Jesús. El tirà està assegut en sitial

cobreclat, vestint cota d'amples mànigues que deixen veure 'l brial ab punys d'embut, a son costat hi està situat un macer y al seu davant els Magos representats d'edat diferenta, com personificant la joventut, la maduresa y l'ancianitat; dos d'ells vestint a la moda com Herodes y el més vell ab blanca túnica y sobrecota en forma de dalmàtica cenyida. L'últim requadro, sota de l'anterior, figura l'Epifania, ab la Mare de Deu, sentada en trono emparamentat, que té 'l Jesuset a la falda en actitud de beneir els tres adoradors. L'escena té lloch dintre una rica habitació ab sostre enbigat y plafonat de blau ab estrelles. Per aquestes indicacions ja 's pot comprendre l'interés iconològich que té aquest frontal en que de tant gràfica manera s'hi expressen les llegendes tradicionals referents al naixement del Salvador. Com a obra pictòrica resulta esser una ben important mostra de la segona meitat del sigle XIV^e, feta per un artista poch refinat en lo que fa referencia al dibuix y al colorit.

Y posat a parlar de pintures es del cas que mencioní també com una adquisició estimable, el quadro sobre taula representant la Sagrada Familia, original d'un de nostres antichs artistes, en Perot Gascó, fill y hereu del Joan Navarro que avuy tenim ja ben conegut. El pintor presentà la Mare de Deu tenint l'Infantó sobre la falda, del tot nú, apoiant son braç dret sobre un llibre, mentres que ab la ma esquerra va per agafar una petita creu que presenta el Precursor encare nen, en tant que St. Joseph s'ho contempla, alçant els ulls d'un llibre que estava llegint y com si comprenguéss la manera com se cumplien les profecies. Un rich drap imperial ocupa 'l fons del quadro, quedant lloch encar per dibuixarhi en el daurat camper un motiu picat que 's troba ja en altres obres den Perot Gascó y del seu pare. Se tracta donchs d'una obra d'un artista que treballà entre 1522 y 1546 y que, per tant, no arriba a esser feta a mig sigle XVI^e.

En escultura podem mostrar una hermosa imatge de St. Joan Evangelista, de poch més de un palm d'alt, tallada en fusta, y pertanyent sens dupte a un Calvari que deuriem atribuir a finals del sigle XVII^e, potser an en Santa Cruz, o a un de nostres hàbils imaginers d'aquell temps en que 's feia gala de sapiguer fer veure una figura en mig d'una tofa de robes tallades minuciosament y combinades ab enèrgica grapa.

També en aquesta especialitat mencionaré un cap de mida poch més que natural, tallat en fusta, presentant tonsura monacal y pertanyent a una imatge religiosa, obra andaluça del sigle XVII^e, ben apreciable, y un Ecce-Homo en alabastre daurat y colorit que fou regalat al Museu pel net del general Manso, D. Joseph Xavier Barcaiztegui y Manso, Comte del Llobregat, interessant sobre tot per la talla de la purpra que cubreix en alguna manera les carns de Jesús.

En la secció anomenada vulgarment d'orfebreria, encar que no sien de metall preuat tots els objectes que s'hi agrupen, crida l'atenció una creu processonal, de doble travecer trifoliada en les extremitats, feta de fusta coberta de planxa d'aram estampat donant uns bells motius vegetals ab els símbols dels Evangelistes o angels. El Crucifix es d'aram daurat y resulta esser una notable peça del sigle XIV^e que 's probable sigui feta, com tota la creu, dintre 'l reialme valencià, puix que s'hi noten unes influències italianes, que no tenen tanta explicació en nostra terra. Aquesta creu pertany al mateix genre que les caixetes de joyes que 's donaven a les maridades de nostre país, seguint una costum italiana que ja té 'ls seus precedents en l'art etrusch y grech, en les *cistae* de bronze que son avuy l'orgull de certs museus.

Y aquí mencionaré l'adquisició d'un càlzer d'aram antigament daurat, ab peu exagonal lobulat, però ab petits esmalts ab capets y copa quelcom cònica sobre corola flamígera. Al peu hi té un petit Crucifix y la patena circular presenta una creu al fons. Se tracta d'un objecte dels que avuy crech poden classificar-se com a deguts a l'industria avinyonesa.

En mobiliari puch citar un baulet de fusta cobert de pell oberta al buril y reforçat ab ferros senzillament obrats. La tapa y fronter son principalment dignes d'atenció per llurs esplèndits motius ornamentals d'excellent dibuix, oberts en el cuiro, essent de notar la llegenda IN D...MINO CONFIDO. Sembla que pot classificar-se aquest baúl com a obra castellana vella, del començament del sigle XVI^e.

Y per més que sia una ruina, es de totes maneres una mostra ben interessant la capceta de mosaichs de fustes y òs, formant entrellaçats y estrelles de dibuix aràbich, per lo que demostra lo que eren els més richs treballs de tarsia del sigle XV^e y principis del XVI^e.

Altres objectes se poden citar, encara que tinguin un valor més secundari. Entre aquests hi ha un punxó d'òs trobat en unes sepultures de Collsacabra, uns troços de vasos cristians trets de les catacumbes de Roma y atribuïbles al sigle IV, una medalla-condecoració losangeada, d'argent, recordant la batalla que a 12 de Maig de 1810 tingué lloch a Hostalrich, encunyada, com la referent a l'acció dita de Vich, per la Junta que a Mallorca s'havia format durant l'època de

l'Independència; un medalló de bronze pertanyent a una reixa, obra d'aplicació presentant un bust femení classificable com a mostra de les elegancies que feien els italians del *cinquecento*; sis pastes d'agnus de finals del segle XVII^e y començament del XVIII^e, portant els noms dels Papes Inocent XII y Clement XI, interessants per lo que augmenten una colecció que comença a fer goig; sis noves mostres de rejoles valencianes blanques y blaves, una d'elles de les de fabricació de Paterna, del segle XV^e, dibuixada de ma y presentant un brau, altre ab una especie de filosa y una més ab un castell tocat ab tons moradenchs, de finals del mateix segle, essent de notar com una especialitat, una peça d'enteixinat, donant al mitx un requadro ab la copia d'un dels motius més usats en la rejoleria blanca y blava fabricada a Valencia, una flor quadrifolia, que ressalta sobre 'l camper llis, sens barniçar y del color natural de la terra de que es feta aquesta peça que pot correspondre a la primera meitat del segle XVI^e.

Y parlant de ceràmica no deixaré de recordar l'adquisició de dos caps de terra cuita, basta, vidriada de groch y gris, pertanyent a un sota teulat del segle XVI^e, ahont vindrien a esser com una taca decorativa recordant les gàrgoles.»

Adquisicions del Museo de Barcelona en 1908

Durant aquest any se va pagar el primer plaç de la quantitat de compra del retaule de San Cugat del Vallès, que ha passat així a ser propietat de la Diputació de Barcelona, perquè es ab els fondos d'aquesta que la Junta el va adquirir.

Com a noves adquisicions, l'esforç principal de la Junta 's va dedicar a la compra de la colecció de ferros y armes que havien sigut de D. Joan Soler y Rovirosa y a la d'una colecció d'escultura gòtica que posseïa D. Salvador Babra. La colecció del senyor Soler y Rovirosa, composta principalment d'armes, contenia també un lot important dels picaportes de ferro forjat, típics de la serralleria catalana.

La colecció d'escultures del senyor Babra estava formada: 1.^a Per un sarcòfeh de pedra calça de les Borjes, procedent de Poblet, ab uns escuts finíssims, ab uns cervos y una tapa magnífica ornamentada de fullatges gòtics. Aquest sarcòfeh fou adquirit al rector de l'Espluga per D. Pau Font de Rubinat, qui el va traspasar al senyor Babra ab uns canvis de llibres y altres antigüetats. 2.^a Una imatge de Santa Bàrbara igualment en pedra calça de la província de



Fig. 30. — Santa Bàrbara de Gerp. Museu de Barcelona.

Lleyda. (Fig. 30.) Procedeix de l'iglesia de Gerp, sobre Balaguer. Es una de les obres més interessants de la nostra escultura gòtica y havia cridat poderosament l'atenció del arqueòlech francès M. Molinier. Una rèplica del mateix tipu 's troba en el Museu de Lleyda, però incomparablement inferior a la delicada estatua de Gerp. Tant aquesta com les dos escultures de que anem a parlar y que també va adquirir el Museu de Barcelona, foren comprades pel Sr. Babra, ab les corresponents autorisacions, al Rector de Gerp, quant s'en va emportar també l'altar de pedra de S. Antoni y Santa Maria, que encare guarda. 3.^a Una Santa Llúcia, de pedra calça, companya de la Santa Bàrbara anterior, obra molt menys interessant; porta també corona, y a la una ma un plat ab els dos ulls y a l'altre una palma. 4.^a Estatua gòtica de torsada silueta, sembla ser l'angel del grupo de l'Anunciació, però l'hi falten les ales, y perxò nosaltres ens inclinem més a creure que es una figura de la Mare de Deu que portava sobre 'l bras dret el nen Jesús, y 5.^a Una estatua de San Pere, policromada, d'incerta procedencia.

Un altre escultura en talla de noguera representant una hermosa figureta de dama, ab trajo y vestit característich de la fi del XV segle va ser comprada a la familia d'un colleccionista d'Alacant. Es una de les més belles estatuas que poseeix el Museu: un exemplar excelent de les talles espanyoles tan anomenades. També es va adquirir un altre talla en fusta policromada representant Santa Agna, ab la Verge y l'Infant Jesús, obra de l'escola de Colonia.